

DIN RÅDNE PÓLAK

Tilråb fra danskere som "polak-polak", "din rådne polak", "polaksvin" eller ordet "pólak" var almindelige verbale drillerier fra danskernes side. Det danske sprogbrug, var sammen snyd med løn, dårlige arbejdsforhold, vold og voldtægter med til at nedgøre polakkerne, nogle polakker skjulte derfor deres sande rødder.

En mand fortæller, at han frygtede spørgsmålet:

"Hvor kommer du egentlig fra?" Han svarede altid, at han kom fra Italien, fordi danskerne respekterede italienere mere end polakker. Heldigvis var de fleste stolte over deres herkomst og viste den tydeligt ved at fastholde de polske traditioner og deltagte i samvær med andre polakker fx i polske foreninger. En anden polak kunne sige: "Kald mig bare polak, men ikke pólak."

En del polakker brugte fordanskede fornavne. Navne som danskerne havde kaldt dem. Det polske navn Jan blev til Johan ligeledes blev Marianna til Marie. Andre tog deres danske ægtefælles efternavn for at undgå diskrimination. Selv oppe i 1980'erne er der eksempler på, at polske efterkommere har skjult deres polske aner.

*Kun en meget lille del af 2. generations-polakkerne følte sig diskrimineret i Danmark, også selvom de ofte levede mellem to kulturer.
Foto: Museum Lolland-Falster.*

Den anden generation

Undersøgelser viser imidlertid 92 % af 2. generations polakkerne ikke har følt sig diskriminerede i Danmark. Det er altså overordnet set en lille andel, der har følt sig diskriminerede. Gruppen der har følt sig diskrimineret, har særligt følt sig generet af forskelsbehandling og tilråb fra danskere.

De 2. generationspolakker der har følt sig diskriminerede har hovedsageligt været børn af rent polske forældre. Det har været børn, hvis forældre udelukkende har talt polsk hjemme. Nogle forældre forbød også deres børn at tale dansk hjemme. Skolegangen kunne derfor være problematisk for børnene. De forstod hverken lærerne eller deres klassekammerater, og det var sjældent, at der læringsmæssigt og socialt blev taget hånd om de polske børn. En polsk kvinde fortæller om sin mand (2. generation):

"Talte udelukkende polsk, da han var 7 år og kom i skole. Det var et chok for ham. Han gik to år i første klasse. Føler, at han aldrig kommer over den følelse: at sidde alene i en krog og intet forstå. Der var ingen, som hjalp ham. Føler sig mere tryk når han er sammen med polske – usikker overfor danske."

En anden polak udtrykker sig tydeligt om indvandrerbørnenes situation:

"Det var pinefuldt at vokse op som barn af polske forældre. Man var jo en polak - anderledes. Det kunne oven i købet konstateres. Vi havde jo ingen bedsteforældre. Hvor var vi misundelige på de danske børn, som havde masser af tanter og onkler. Tænk hvis nogen havde sagt til mig som barn: Jamen du er da også dansker. Så ville jeg være blevet lykkelig."

Kultur og økonomi

Ud over forskelle i sprog, navne og familiære forhold var der selvfølgelig også religiøse og socioøkonomiske forskelle. En kvindelig 3. generationspolak er opvokset på landet – i en landarbejderbolig. Da hun bliver spurgt om de polske rødder har haft betydning for hende og hendes liv og opvækst. Svarer hun, at det

ikke er noget, der har påvirket hende, hun har selv ikke følt sig særligt "polsk" eller følt diskrimination. Hun fortæller, at hun snarere har været påvirket af familiens begrænsede økonomiske kår, som hun som landarbejderbarn er opvokset under. Hun har således følt sig fattigere end sine kammerater.

Der er altså forskellige holdninger til, hvor lidt eller hvor meget polakkerne har følt sig accepteret af i det danske samfund. Generelt kan man sige, at det er efterkommere af rent polske forældre, som også mest har dyrket den polske kultur og religion ved fx at opretholde sprog og navneskikke, gå i katolsk kirke samt deltaget i de polske foreningers arbejde. Derfor har netop disse familier skilt sig mere ud, og som sådan har de følt sig mindre accepterede.